

ประกาศจัดระเบียบป้องกันอาณาจักร

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า ตามที่สภาผู้แทนราษฎรได้ประชุมปรึกษาลงมติเห็นพ้องกันว่า รูปโครงการณ์ของกระทรวงกลาโหมซึ่งเป็นกระทรวงการป้องกันอาณาจักร มีทั้งทหารบกและทหารเรือ ดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ยังไม่เหมาะ ควรเปลี่ยนแปลงใหม่ขึ้น ทรงพระราชดำริเห็นพ้องด้วย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนรูปโครงการณ์ของกระทรวงกลาโหมตามข้อมติของสภาราษฎร ดังต่อไปนี้

๑. กระทรวงกลาโหมคงเป็นกระทรวงที่มีเจ้ากระทรวงเป็นชั้นเสนาบดีตามเดิม และมีปลัดทูลฉลองเป็นผู้ช่วย

๒. กระทรวงกลาโหมแบ่งกิจการออกเป็น ๓ ส่วน คือ

ก. กองบังคับการกระทรวงกลาโหม มีกรมต่าง ๆ รวมกันเป็นเจ้าหน้าที่อำนวยการ มีปลัดทูลฉลองเป็นผู้บังคับบัญชาและเป็นหัวหน้ากองบังคับการ กรมต่าง ๆ มีเจ้ากรมเป็นผู้บังคับบัญชาขึ้นตรงต่อปลัดทูลฉลอง มีเจ้าหน้าที่ชั้นรองตามอัตรากรมต่าง ๆ นั้นคือ

- กรมเสมีนตรา
- กรมเสด็จ
- กรมพระธรรมนูญ
- กรมแพทย์สุขาภิบาล
- กรมปลัดบัญชา

ทุก ๆ กรมต่างแบ่งย่อยออกเป็นหลายแผนกหรือหลายกองตามหน้าที่ปฏิบัติงาน

ข. กองทัพบก มีบัญชาการทหารบกเป็นผู้บังคับบัญชา มีผู้ช่วยฝ่ายยุทธการและผู้ช่วยฝ่ายธุรการ ผู้ช่วยฝ่ายจังหวัดทหารเป็นเจ้าหน้าที่ช่วยเหลือโดยใกล้ชิด และมีเจ้าหน้าที่ชั้นรองรวมกันเป็นกองบังคับการตามอัตรา

วันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๑๕ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๘ หน้า ๑๘๒

ผู้บัญชาการทหารบก มีผู้บังคับทหารเหล่า ชะนิต และ
เจ้ากรม ต่าง ๆ ซึ่งบังคับบัญชาทหารเหล่า ชะนิต และเจ้า
หน้าที่ในกรมนั้น ๆ ขึ้นตรงต่อผู้บัญชาการทหารบก คือ

หน่วยทางฝ่ายรบ

- กรมยุทธการทหารบก
- กรมยุทธศึกษาทหารบก
- กรมอากาศยาน
- ผู้บังคับทหารราบ
- ผู้บังคับทหารม้า
- ผู้บังคับทหารปืนใหญ่
- ผู้บังคับทหารช่างและสื่อสาร

หน่วยทางฝ่ายธุรการ

- กรมยกกระบัตรทหารบก
- กรมช่างแสงทหารบก
- กรมแผนที่

กรมทางฝ่ายรบและทางฝ่ายธุรการ แบ่งออกเป็นหลาย
แผนกหรือหลายกองมีเจ้าหน้าที่ตามอัตรา

นอกจากที่กล่าวแล้วนั้นยังมีกิจการทางท้องที่ทหารบก
ซึ่งเรียกว่าจังหวัดทหารบก กล่าวคือในจังหวัดใดที่มีทหาร
ตั้งรวมกันอยู่หลายกองพื้น แม้เป็นการสมควรก็ให้มีผู้บังคับ
การจังหวัดทหารบกพร้อมด้วยกองบังคับการแยกต่างหากจาก

หน่วยกองบังคับการของหน่วยทหารนั้น ๆ ถ้าในจังหวัดใด มีกองทหารตั้งอยู่หน่วยเดียวกันก็ให้ผู้บังคับทหารหน่วยนั้นเป็นผู้บังคับการจังหวัดทหารบกด้วยในตัว แต่มีเจ้าหน้าที่กองบังคับการจังหวัดสำหรับช่วยเหลือตามอัตรา

ผู้บังคับการจังหวัดทหารบกนั้นมีหน่วยเสนาธิการ และ เรือรบจำ หน่วยสัมภาระและอื่น ๆ ที่จำเป็นขึ้นอยู่กับอัตรา

ในพระนครผู้บัญชาการทหารบกทรงเป็นผู้บังคับการจังหวัดด้วย และมีกองบังคับการจังหวัดตามอัตรา

ผู้บังคับการจังหวัดทหารบกอื่น ๆ นอกจากพระนคร ทาง การจังหวัดน้อยขึ้นจังหวัดใหญ่ แล้วจังหวัดใหญ่ขึ้นต่อผู้บัญชาการทหารบก

ค. กรมทหารเรือ มีผู้บัญชาการทหารเรือเป็นผู้บังคับบัญชา มีรองผู้บัญชาการทหารเรือเป็นผู้ช่วยเหลือโดยใกล้ชิด กับมีเจ้าหน้าที่เป็นผู้ช่วยรวมกันเป็นกองบังคับการตามอัตรา

ผู้บัญชาการทหารเรือ มีหน่วยขึ้นในบังคับบัญชา คือ

— กองทัพเรือ

— กรมเสนาธิการทหารเรือ

— สถานีทหารเรือกรุงเทพ ฯ

วันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๔๗๕. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๕ หน้า ๑๕๔

หน่วยที่กล่าวแล้ว ต่างแบ่งย่อยออกเป็นส่วนย่อยอีก
ชั้นหนึ่ง มีเจ้าหน้าที่ตามอัตรา

๓. ให้เสนาบดีกระทรวงกลาโหมกำหนดว่างอัตราและ
ชั้นยศนามตำแหน่งอนุโลมตามการที่เปลี่ยนแปลงและสั่ง
การบรรจุเข้ารับตามอัตราใหม่ต่อไป.

ประกาศมาณวันที่ ๓ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๗๕

(พระปรมาภิไธย) ประชาธิปก ป.ร.

ผู้รับพระบรมราชโองการ

(ลงนาม) พระยามโนปกรณนิติธาดา
ประธานคณะกรรมการราษฎร